

264
59

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS,

*manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis
decimâ-tertiâ Octobris.*M. CLAUDIO PUYLON, Doctore
Medico, Præside.*An Chronicorum morborum medicina, in alimento?*

I.

MORBUS est Chronicus, qui non dierum sed mensium, aut annorum circuitu movetur. Sunt enim ex morbis, qui solâ annorum ferie exolefcant. Ex Chronicis alii sunt primitivi, suiique ipsorum parentes; alii velut insitivi seu ex acutis decidui. Prioris sunt ordinis epilepsia, herculeum vixque domabile malum. Scorbutus, infelix nautarum stipendium. Turpis prostibuli merces, Venerea lues. Posterioris infinitus propemodum numerus; Apoplexiam excipiunt Paralysis & hemiplegia, pectoris morbos tabes, asthma pulmonum hydrops, chlorosis mensium suppressio, icterum ascites; horum fere singulos melancholia insignis. Illi non secus ac pessimum olus ultro proveniunt. Hi quasi sinistra sunt præteritorum malorum appendices: Sic enim non infrequenter morbi vincuntur, pessimâ victoriâ. An Chronicis contribuantur febres intermittentes non consentitur, at vero quod intermittentes præpostere curatas, sequantur chronici affectus, norunt *in hoc pistrino versati*. Hinc antiquata jacet quartanis medendi methodus, qua pituitas & decocta purgantia ad nauseam obtrudendo, hydropes milleque malorum lernam accersabant. Hinc ex irritis Peruviani corticis usu, surgit insolens & abortiva febris, nullo febrifugo domanda. Sed undevis aut desciverint aut nati sint Chronici affectus, horum omnino arcanæ sunt causæ, ad quas paucorum potuit pervenire curiositas. Hic ut in rebus humanis, omnia dubia, incerta, suspensa; imo nec requirentibus obvia sit hæc veritas. Adeo nobis ad intellectum pectus angustum est! Itaque ut inest & in incredibili verum & in verisimili mendacium, primas artis consecutus videtur, qui (quod summum est) veri confinium attingit. Igitur Medico propositum sit *Naturas rerum manifestas indicare, non causas judicare dubias*. Optima sit causarum morbi theoria; exquisita natura morbi descriptio. *Morbis natura conamen est, materia morbi: fixa exterminationem in aegri salutem omni ope molientis*. Causas ergo morborum intelliget, qui naturæ conatibus, symptomata vocant, intentus, ejusdem præserit vestigia. Sic saltem causarum vim & indolem sentiet Medicus, & hoc ipsi satis. *Sic genuinas expiscari poterit indicationes, in quibus præcipue stat Medicina practica*. Ad puriores re-

rum essentias pervenire in votis est, sed huc non pertingit humana mediocritas; de hisque in æternum philosophia deliberabit. Jam verò genuina quispiam Chronicorum distinguat phænomena, his intellectis specificas quasi succorum exaltationes assequetur. Sed cave ne spuria tibi suggererit symptomata notha quævis medendi ratio: absit enim ut concipias morbos tanquam producta *confusa, inconditæque, nature male se tuentis & de statu suo dejectæ*; suis cuique morbo scopus attributus est, propria cuique intentio: sic peripneumonia sputis, pleuritis sudoribus, hydrops urinis, ptyalismo syphilis, solui amant. Cuique singularis symptomatum & auxiliorum proprietas; hinc lateris dolor V. S. è brachio, phrenitis è saphæna, angina è jugulari postulant. Itaque in hoc stat artis Medicæ sagacitas, ut comperias quid natura meditetur. *Quomodo fiant incipiantve morbi, quomodo desinant, quibus occasionibus augeant ac deficiant; quæ ex symptomatis, velut olim ex numinibus, ut prosint celebranda; quæ ne obsint placanda*: his qui studuerit, Medicus tibi sit; hanc verò qui neglexerit curam, quam graviter hominum vitæ nocuerit. Hac ratione tuis oculis quasi se subjiciet non adulterata morbi natura. At vero si Medicum urat impatiens agendi libido, dextra laevis transmutat, sua nativis miscet symptomata, novum & degenerem committit morbum, denique non tam naturæ opera, quam quæ fecit prodigia consecratur. Propria ergo contemplare Chronicorum symptomata, germanam eorum historiam prosequere, perspecta tibi sint morborum tempora, cujusque phænomeni genium perpende; hæc ratione causas optime noveris, qua poteris & easdem demoliri. Si Chronicos affectus in hac trutina suspendas, insignem in sanguine dyscrasiam conjicies. Pravis & iniquis inquinata succis tota sanguinis moles, mirum quantum à rectâ sanitatis orbitâ deflexerit. In vasis lutescentum magis & cruentum liquamen ingeneratur quam verus cruor, igneus magis & adurens liquor, quam benignus & amicus humor. Ex tali penu frustra benignum partibus alendis viaticum speraveris; sanguis assidue in succos hostiles eliquatur, sic infecto fonte insinceri spiritus scaturiunt; tandem sanguis quia vitæ simul & mortis causas complectitur; mille movet tragædias, longoque & vario symptomatum *sermate*, morbum aggravat, medicum ludit, ægrum conficit.

I I.

AN tales morbos, frigidiore & ignavi foveant humores; an ab acido vel alcali manarint; suos an singuli fomites habeant; an ab humorum saburra, aut viscerum emphraxi pendeant? diversus titulus, error idem. Figmenta sunt male sanæ opinionis, & inepta mentis humanæ solatia: hæc saltem non suadet symptomatum facies. Et revera num tussis actior, febris assidua, urinae rubentes, obstinata vigilæ, sitis importuna, calor hæcticus, tabes enormis, num hæc in phthisi humorum arguunt segnitiei? pallidarum virginum lustrer aliquis horrendos capitis, lumborum & mensum dolores, narium hæmorrhagias, insignia V. S. beneficia, quam ultro & quanto impetu in hoc morbo è venâ tusâ sanguis prorumpat, hisque producendis, si tanto sit ausu, torpentes assigner humores: apoplexiam, rheumatismum, peripneumoniam fecit *θώρας φλεγμονώδης*; hos tamen affectus excipit paralyxis; num talia fert frigus? hydropem stipatur aquosus humor, sed hunc expressit salina materies; in rheumatismo nihil membro-rum est quod sero non madeat, sed hoc eructavit vasorum *καυσίως*; Scorbutici in serum eliquescunt, melancholici in pituitam, unde sputatores audiunt, sed hæc fecit adustus humor. Quid? quod corpora morbis chronicis denata mille ostendunt inflammationum argumenta. De emphraxi non magis convenit. Vasa

sub his affectibus, pessimis ebria succis, si affatim non ventilentur, mirè redundant; fermenta quibus scatent exæstuant; cæco igne feruntur, tandem cuneantur humores, sic obstitantur viscera, *impædis* & *insensibiles* sunt: sed hæc omnia morbos à tergo sequuntur, non invehunt. Morborum fomites qui extra vasa quæserit, hic naturæ & arti injuriis videatur, ad quid enim perditio tam laboriosi apparatus? uno sanguine vivimus; ejusdem solius culpa perimus. Qui faburram humorum in primis viis suspicatur, is oportet pinguioris sit judicii. Colici dolores, diarrhææ, dysentericæ, intestinorum præcipui affectus, nihil nidulantis humoris in cadaveribus post se relinquunt: imo ex diarrhæa dysenteriam, ex dysenteria sphacelum, ex colicis doloribus paralyfim inducit intempestiva alui purgatio. Tandem quod vel fidem penè superat, multi sunt etiam chronici affectus, quos terminat omiffa aut suspensa, *catharsis*. Sed non omnes capiunt verbum istud. Cystici canales & pancreatici *menstrua* quæ vocant dissolvendis, defæcandisque alimentis sufficiunt, intestina non secus ac lacunæ, ciborum reliquias purgant, abdomen talium est colluviarium, denique his quasi emissariis à sordibus præservatur sanguis; at insensili transpiratione à purgamentis propriè vindicatur. Per poros ad libras aliquot, per intestina ad uncias tantum, diurnum fit corporis dispendium. Per alvum ergo multa extorquet *catharsis* aut morbus, sanguis verò cui rectè est, ut per eandem ab inutili aut superfluo liberetur, hoc non habet moris. Alkali & acidum in morbis invenit phantasia ludens. (At certè solos artis & naturæ rudes capit, talis decipula.) Quod recoctus sanguis alcalia proferat, conceditur; quod vapescent aut detritus acescat, ad verum accedit; sed quinam certi sint acidorum, alcaliumve characteres, quæ vera sint eorum signacula, quæ gentilitia sint symbola, tacitum arcanum est. His ergo suas Medicum aptare indicationes, intutum prorsus est, & periculi plenum. Et revera *acida* tot sunt & *alcalia* quot sapor, horum tot genera quot hominum facies. Omphacium, acetum, acetosa, de acidorum sunt progenie, sed quàm diversâ sunt vel culinis notum est. Acida ergo quis definiendo recenseret? acidorum nomina communia sunt, sed individue naturæ. Alumen, olea sulphuris & vitrioli sanguinem densando cogunt; nitrum, sal commune, sal gemmæ, eundem à coagulo præservant. Illa sanguinem atrum & nigricantem, hæc eundem coccineum & purpurascentem reddunt. Quantum igitur hic hebescit omnis chymicorum solertia? Non minores incurunt errores si vel salia salibus jugare, aut acida alcalibus accommodare tentaverint: quoties hic eorundem cæspitant pedes? quot scopulis illidunt? sed non sic de corio luditur humano; si Medicum deficiat *diorismus*, alcalinam morbi causam quam male dignoverit, acido impari confodiet: novam sic sanguis induet texturam, sic nova surget intemperies. Inde tot videas morbos dubio genitore natos, hinc tandem nimis frequens pullulat spuria morbi soboles. In hac densâ rerum caligine, hæc optima sit causarum notitia, quæ quidem pressa minus est, sed secura magis. Essentias causarum si non noveris, energiam saltem tenueris & indolem. Actiores succos, serum ustulatum, humores ignem passos ex symptomatis concluderis, annuimus. Sales arthriticos sub arthritide, sub scorbutico scorbuticos dixeris &c. res adhuc in tuto videtur; humores salios, muriaticos, salinos accusaveris, etiamnum res in vado est, hæc enim insinuant genuina chronicorum symptomata. Quodnam autem vel acidum vel alcali talia commiserit errata, quæ prima sit causarum essentia, hæc mysteria non capit lingua mortalis.

JAM verò, talem sanguinis labem quid felicius emendat, quam cauta vitæ lex, medicæque mensa: *ut nulla res magis laborantem adjuvat, quam tempestiva abstinencia, sic & optimum medicamentum est cibus opportunè datus.* Sed ex omnibus morbis, Chronici maxime alimentis curari amant. Arthritis lacte, Cochleis & Canceris tabes, Nasturtio Scorbutus, Viperis Elephantiasis curantur. Buglossum Melancholiæ, Chærefolium Hydropi, Dysenterii Oriza medetur. Neque ejusmodi vulgaria tibi vilescant; ars est pene divina, ipsique vel creationi respondens, quæ velut ex nihilo sanitatem conseruat simul & restituit. Causæ morborum aut contrariis immediate delentur, quò tendunt specifica, vana sæpè artis ostentacula; vel sensim flectuntur. Illam phænicem artis venantur omnes, assequuntur pauci: hanc artis solertiam dudum prisca novit ætas. Hic igitur & adhuc melior vetustas. Non quidem magni refert quo tramite curras, modo ad sanitatem properes, sed tutius chronicos curaveris, quorum causas alimentis immutando castigaveris. Chronicorum alii totam labefaciunt corporis æconomiam; sic Rheumatismus, anasarca, chlorosis, hysterica passio, nullam non corporis partem affligunt. Alii quasdam tantum obsident partes; sic Renum & Vesicæ morbi, has tantum sedes obtinere: sed omnes à sanguine descendunt. Peruviani corticis abusus Rheumatismum accersit, qui non infrequens est ex tam nobili remedio scopulus: tunc enim sanguis à febrisfugo simul & à febre, quasi ab igne candens, causticam induit *diathesin*; hinc eliquatus acerrimus ichor pessimum hunc profert affectum. Sub febrilibus continuus sanguis nimium effervesceus anasarcam mentitur; in similem affectum ultimo definit tabes quam ipse sanguis commiserat. Sanguineas, succiplenas & athleticas virgines ut plurimum corripit hysterica passio; chlorosis nascitur deficientibus menstrui cruoris officiis; denique stranguria, dysuria, calculus insaufatæ sunt inclinati sanguinis feturæ. Sanguis ergo communis est Chronicorum fons & origo. Sed quid sanguinem magis ad nativam reformat temperiem quam alimentum? unde partibus suppetat pabulum an à succo nervoso an à sanguine nobis perinde est. Nutritio sit à succo pingui & benigno; ab hac dulcitudine si desciverit sanguis mille surgunt ægritudines, illam quidquid restituerit, genuina sit medicina. Alimentum ergo ut omnia membra vegetat, sic omnium commune sit remedium. Alimenta sunt cibus & potus. Cibi sunt de numero vegetantium & animantium (nisi forte lapides in panificium deplere noverit chymicorum industria, aut ex metallis elixires vitæ potuerit emoliri) Aquam in potum primitus obtulerat rerum parens, eidem huc usque primas tribuere sanitatis & vitæ curiosis. *Hæc vulgo parata, inventus facilia, & ex quibus vivimus antiquitus erant quæ naturæ placuerant remedia.* Animantibus vegetantia præstare, ex ipso creatoris instituto patet. Hinc tamen abdicanda non sunt animalia. Hæc tertam, aërem vel aquas incolunt; sed hinc inde præsentissima morbis proveniunt auxilia. Pisces insalubres esse, popularis sit opinionis; *Pisce enim quid sanius?* & revera causarios mire vulgariunt: quam igitur perperam abstinentiæ legibus indiscriminatim solvi amant? ad provectam senectutem multos sustentavit pisciculorum usus, inde quadragesimali tempore non pauci longe firmiori utuntur sanitate. Hic igitur ars & Religio concordant. A morbo revalescentes, piscibus recreantur. Tandem multis sanitatem prænuntiavit piscium esurios: non incongrua igitur ex piscibus medicina. Sed à condimentis abstine, in nullâ enim vitæ parte majores sunt quam in his insidiæ. Hic butyrum *canè pejus* & angue, metum est

5
ignis suscitabulum, quodque ardoris inextincti semina fundit. Pisces quidem in remedia veniunt, sed ex aquâ, sale & herbulis aliquot elixi; piscem in serpente mutat alia conditura. His proximi sunt assii, quos insalubris non vitaverit intinctus. At exulenti oleo aut butyro frixi: ejusmodi nidorem stomacho afferunt & iniquis succis sanguinem pessundant. Quantum piscibus noceat vini potio norunt curaciores Medici; pisces enim aqua gaudent, vino pereunt. Ideo tot videas piscibus vitam tolerantes morbis maxime obnoxios, quod hæc impari jungant connubio. Ex piscibus fluviatiles aut marini, hi ex optimo litore, illi saxatiles; omnes vero recentes friabiles ut plurimum, seligantur. Ex his non inconcinne paratis, insignia morbis Chronicis afferes solamina. Hic enim mihi conjecta acriores succos, retorridos humores, exustum sanguinem; hæc omnia reparat piscium esus: salia, qua valent mollitie cicurant, ignes non minus quam aqua restinguunt, sanguinem retexunt. Quantum in chronicis ad orgasmum proclivis sit sanguis, testantur scorbuticorum & phthisicorum *phlogoses*, hysteriarum æstus, *ataxia*, dolores, vigilie; pallidarum virginum fervores, hæmorrhagie; in omnibus cathartis aut difficilis aut periculosa, utilis aut necessarius paregoricorum usus. Sed quod rem evincit, plures ex causariis lædunt veris aut æstatis ardores; inde sub illis temporibus familiares sunt apoplexie, quas excipiunt paralyses; hinc cadens fluxave fervens æstas autumnio phthisicos perimit: at verò quid aptius spirituum impetus, humorum effervescencias, sanguinis incendia compescere potest, quam ex piscibus alimentum?

I V.

EX carnibus edulium primitus piaculum erat. Quod ergo in hominum cibaria veniant, indultum naturæ munus est, non institutum. Animantium esus voluptatis opus est, non necessitatis. Hunc induxit ferrea proles. Quantum in nocendo valeat testantur Rheumatismus, Pleuritis, Peripneumonia, illos enim affectus melius curant inanimæ dapes. Hinc olim nomen sibi fecerant cremor hordei, Ptisana, sorbitiones, pulticulæ. His etiam luxuriæ temporibus quantum diarrhæis & dysenteriiis officiant carniū julsula, in confesso habetur: inde hæc eadem summè diluta laudantur. Itaque si sanguis quavis imbuatur salugine, aquoso pulli decocto utiliter abluunt. Sic acriores succi dulcescunt, ita mansuescunt humores. Enimvero salia, vel contrariis, acida v. g. alcalibus, infringuntur, vel sulphureis implicata hebetantur, vel multa edulcantur aqua. Posteriores hunc curandi modum servant à multis retro sæculis artis prudentes. Sed & alterum habent commodum aquosæ pullorum decocturæ; sua enim quam ex pullis mutantur mollitudine, salitudinem sanguinis dulcorant. Ex carnibus ergo animalium, juniores & novellas eligito. Quod enim de gallo veteri decocto prædicant, vulgare est & anicularum erroris. Ex illis agninas, vervecinas, vitulinas, imo & porcellinas sumito; lentum enim, gelascentemque fundunt succum, salibus vel acerrimis castigandis peraccomodum. Ex volatilibus multa gulæ scitamenta excoctarunt coquinarum. Quid enim non suadet luxuriandi cupido? Hic ergo mille nocendi artes offerunt ejusmodi gulæ magistri, hominum genus quorum opera feliciter quam facilius careret humana gens. Tali quidem carniū mangonio nunquam indulgendum est, sed assatas aliquot adoptet medicus, quibus nauseantem ægrorum pervellat stomachum. At hinc & talia concedant obsonia si hydropem accitum curandum suscepit. Hoc in casu quod in intemperie summum est occupat morbus, qua ratione quæ elixa sunt, quæ mollia præferenda veniunt. Hinc & exesto *xerophagia* quâ serosum liquamen imbibere volunt. Ineptè bibulis

medicamentis, derivatas aquas siccaveris, oblita unde manant perenni scaturigine. Animalium appendiculae sunt ova & lactaria. Ovum carneus est cremor, pulli compendium, tandem alimentorum flos atque princeps, his de causis torpentem sanguinem relevat; at certe totum quo diffluit sulphure, biliosis & febricitantibus nocet, sanguinem enim quodam velut astro laceffens pessime fermentat. Quam multis ergo dolum & fraudes minatur! Caseus recens, mollis, non salus non putidus, amicum est pabulum, quod enim calculum ingeneret, fabellae propinquum est. Lac multis auxiliatur, non paucis incommodat. Huius in chronicis si praecox usus, suave fit toxicum; si eidem matura dies, praesentaneum fit medicamentum. Seri lactis pretia quem laterent? Verum & ex reptilibus & vilioribus animalculis nobilia quoque proveniunt remedia; Viperæ, Cochleæ, Ranæ, Testudines, quotherculeis affectibus profuere. Plantis annumerantur cerealia semina, fructus, olera. Inde insignis medico auxiliorum ubertas, *optima enim remedia pauperrimus quisque canat*. An igitur eorum ridenda medicina quæ solâ ferè Brasica utebatur? Hæc, si non *omnia sana facit* saltem ut olus innocentissimum *non paucis antiestat*. Ex farinis, aut pane infricato salubria parantur pulmenta. Hordeum, Avena, Oriza quid non edunt miraculi? Hinc nec auferas lentes, pisa coctilia, fabas. Nihil enim vescum est, quod saluti corporis non accomodat bene sana frugalitas. Hæc igitur (quondam ineptæ dapes) ut decet medicata, non insalubrem succum valentibus præbent, eadem non ineptæ fiunt morbis Medicinæ. Macra sunt enim, à sulphure vacua, non pingua, non oleosa, crassiuscula, non succosa nimis aut æstuosa: his de causis æstuanti stomacho medentur, bilem depriment, inquietum sanguinem morantur, eundem generosum nimis & petulantem refrænant. Quid medicamentis propius accedit? si flatulenta sint, ingluviei, vel condimentorum non rerum vitio detur. Flatus rarefcens sit & conclusus aer quem calor inimicus protulerit. Melancholici flatibus torquentur, iisdem laborant & icterici qui in hydropem siccum desinunt. Attamen Tympanites totus est spasmodicus, à spirituum *ataxia* pendens. A flatibus fit cholera morbus, inclinantibus lienteria, dyarrhæa & dysenteria, prima resurgens caloris nativi indicia sunt flatus, at vero hos affectus vix unquam inducit humorum segnities aut frigiditas. Flatus ergo calor est solbor. Inde nihil adeo flatulentum est quam ipsa aromata. Coriandrum, Fœniculum, Anisum, flatus quidem sed quos fecere discutunt. Eiusdem est imperitiæ frigiditas, qua fructus & aquam incusant. Fructus nativa sunt panis condimenta, aqua genuinum est alimentorum *menstruum*, utraque homini satis. Homo fruges consumere natus est, fruges ab aquis dilui à natura habent. His ergo qui frigiditatem obijciunt, ipsimet exprobrant creatori. Ex fructibus sumito maturos, molliculos, eduros, quique fervorem in stomacho minus concipiant. Huc pertinent pyta, poma, etiam Persica. Sunt & pruna non unius generis, sed quælibet diutina maturatione ac sponte ex arboribus decidua, quidquid habent aggregitis aut fermentativi exuerint. Non absurdum discrimen incurrunt fructus rubentes, fraga, grossulæ, cerasa; ficus etiam, mensatum deliciae, æstuosæ sunt. Hæc eadem formidine tacti, melones exploferant. Sed una aqua, tollit aut saltem minuit tot crimina. Hæc conditi fructus, mirum quot morbos expellant. Aqua optima sit fontana vel fluvialis; illa ad orientem sita sit, utraque mollis, amabilis, non æstuosa, odoris & saporis experts. His conditionibus dolores sedat, appetitum promover, cruditates arcer, morbis medetur: hinc colicos curat, febre calentes solatur, placat hystericas.

ALIMENTA igitur in Chronicis morbis meliora sunt medicamenta. Venæ sectio, Catharsis, Digestiva, Absorbentia, Chalybeata, sua quidem laude digna sunt, sed alimentis certè sunt retroponenda. Illa ex parte juvant, hæc omnem paginam implent. Alimenta facilitatem curationis parant, hanc remedia supponunt. Quòd Chronicæ venæ sectione tuto curentur, novitum est inventum; sanguinem enim incisâ venâ mitti novum non est, sed nullum ferme esse morbum in quo non mittatur novum est. In hydrope, ictero, chlorosi, arthritide, diarrhæa dysenteria, si quis incruentam omnino tentaverit medicinam, quantum sudoribus & laboris Medico, tædii & discriminis egrotanti! Sed hîc morborum temporibus, ægorum temperamentis, causarum & symptomatum differentiis servandum est: alimenta vero nusquam non conveniunt. De purgatione non minus constat, sed hîc sæpe subest alea vitæ. Indicio sunt scorbutici, hypochondriaci & hysterici. Hos omnes purgare torquere est. Dysenterici & colici affectus vix catharsin ferunt: inde tot recidivæ, sanguis enim à fermentatione recens, tenerior factus est, itaque purgationis stimulum acridus sentit, statimque efferatus tumultuatur. Inde catharticiis narcotica maritare coguntur. Iisdem de causis in hydropicis purgatio viri opus est exerciti: adeo verum est in Chronicis morbis *sarius esse alvum molliori cibo quam medicamento*. Et revera purgatio iis potissimum utilis est quorum sanguis bene firmus est & illæsa viscera. At in chronicis resolutus sanguis infirmatur, viscera labefactantur; hinc sæpe *fatuum propinant non pharmacum*. Attamen si cathartica ex usu videantur, iis viam paraverint cibi medicinales. Hac arte deferuescens morbi causa ima petit, tuncque medici manum postulat. Non est ergo unde quis ad Indos currat alvi causâ, præsentius aliquid nostra rura offerunt, aut alimenta. Digestivorum mira luxuries, non par utilitas. Horum maxima pars coagmenta sunt salina, naturæ ancipitis & energici. Sed si digestivis aliqualis locus, omnium sint instar *herbidi potus*, jurelenta ex oleribus decocta. Si sanguinem depressum & marcescentem restaurare volueris & erigere, ab ignitis remediis caveto; cruditates enim ut plurimum fovet peregrinus calor. Sic flammante febre, omnia cruda sunt; Renes inflammati, crudam fundunt urinam. Quinimo is maxime languet stomachus, quem æstus urget, quemve nidor infestat. Quàm igitur operam ludit & morbum *εὐδωπέου* Medicus qui vino, etiam alienigenâ, & tot insidiosis liquoribus, cruditates emendare satagit! vinum & hîc dubius est amicus; isthæc forbilla, vera sunt ignis flabella, flammæ alimenta. Absorbentium fama nobilis, fractus infidus. Vel *calciformes* sunt concretiones quæ vim morbi exsuscitant; vel spongiosa sunt & multicava corpora. Illæ medico sunt ejurandæ; his non assimilata præbent, modo ignem non senserint, ovorum testæ, oculi cancerorum, lucci mandibulæ: sed & ex frugibus iis surrogantur quæ farinaceæ sunt naturæ, sic castaneæ nuges non secus ac alcalinæ materiæ, humores acres & serofos sorbent & ebibunt. In hac ergo copiosa rerum paucitate conquiscat ars Medicinalis. Cæterum si remedium pauperes dicimur, nostra non est infamia sed gloria: minus est pauper qui cum pauca habet non multa desiderat. Imo veræ sunt divitiæ cupiditatum paupertas. Quot ergo dudum terra tegit quos vitæ servasset simplicior medendi lex! quot orco damnatos eadem luci restituit! Ex chalybeatis discrimina comperta sunt. Nauseas, ructus nidorosos, fastidia, dyspephas apportant; sæpe chronicos indurant, ledunt viscera, flammant humores: non raro, hystericiis noxia, hydropicis periculosa, ictericis lethalia sunt. His omnibus addito, prothei quam

induunt speciem, his hæmorrhagias coercent, aliis easdem accersunt; imparatis enim humoribus præpostere respondent medicamenta. Hac eadem de causâ interdum diuretica in Diaphoretica, in Emetica Purgantia degenerant. Hinc etiam narcotica, sæpe vomitiones, scotomias, anxietates inducunt, illa tamen omnia comprimere nata erant. Aquæ thermæ & acidulæ quas turbas, quosve movent tumultus? quot, membris multatunt Balnea? ad hæc enim remedia, apparatu medicinali sanguis invitandus erat. Et revera inobsequentium humorum eluvium extorquere, naturam cogere est, non ducere. Contra, si medicamentosis alimentis humores aliquid bonitatis repararint, diureticis urinæ, sudores Diaphoreticis obtemperabunt, levioribusque catharticis alvus auscultabit; unde qui *morbicis* etiam pharmacis obscurauerat morbus, deinceps leviusculo morem geret. Arte sic institutâ, genuina percipimus Chronicorum symptomata, spuria non supponimus. Illis quasi rotæ notaculis, morbum à morbo, causam à causa distinguimus. Veras sic aptamus indicationes quibus sua velut ad normam respondent remedia, sic causariorum sanitati prospicimus, sic emendati repubescunt humores. Denique prudens hæc in medendo dexteritas, Chronicorum aut finitærdia, aut fallit labores; saltem si insuperabilis sit valetudo, quod alterum artis votum est, amabilem *Eὐδαιμονίαν* conciliat.

Ergo Chronicorum morborum medicina, in alimento.

Proponebat Parisiis PHILIPPUS HECQUET Abbavillæus,
Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1695.

Apud Franciscum Muguet, Regis & Facultatis Medicinæ Typographum.